

نام درس : ادبیات فارسی	رشته: انسانی	ساعت امتحان: ۰۰:۰۰	مدت : ۶۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	پایه: دهم	تاریخ امتحان: ۱۳۹۷/۳/۱	تعداد صفحات : ۳
سایت آموزشی قهار Ghahar.com		منطقه ی ۴	
		طراح:	دبیرستان سرای دانش
این نمونه سوال توسط دبیرستان سرای دانش طراحی شده است و سایت قهار فقط انتشار دهنده ی آن است			

الف	سؤالات	۳
الف	<p>قلمرو زبانی</p> <p>(۱) معنی واژه های مشخص شده را بنویسید. (۱)</p> <p>الف : عنان و <u>سنان</u> را پر از تاب کرد . ب : داده تنش بر تن ساحل <u>یله</u> . پ : دست معلم از <u>وقب</u> حیوان روان شد . ت : به سبب خبث <u>طینت</u> آن را نپذیرفت .</p> <p>(۲) تفاوت معنایی فعل های مشخص شده را توضیح دهید. (۰/۵)</p> <p>الف : گفتم که نوش لعلت ما را به <u>آرزو کشت</u> . ب : بادی که در زمانه بسی شمع ها <u>بکشت</u> .</p> <p>(۳) املاي درست واژگان را از داخل کمانک انتخاب کنید. (۰/۵)</p> <p>الف : چند دسته از بوته های (خوار / خار) در نقاط بی درخت سوت می زدند. ب : لیکن خروس (غالب / قالب) حرکتی کرد نه مناسب حال درویشان .</p> <p>(۴) در گروه کلمات زیر، غلط های املايي را بیابید و شکل درست آنها را بنویسید. (۱)</p> <p>« زبون و مخذول - غرابت و خویشاوندی - ذمایم و پیوست ها - نمط و روش - فراق و آسایش - ذلت و لغزش - انهار و جوی ها - نفخ و صور - وقاحت و بی شرمی - اشباه و سایه ها »</p> <p>(۵) در ابیات زیر، واژه های دو تلفظی را بیابید. (۰/۵)</p> <p>الف : چند دم به سَرَدَوانی، پرگاروار <u>گردت</u> ب : دریاب عاشقان را کافزون کند صفا را بشنو تو این سخن را کان یادگار داری</p> <p>(۶) در بیت زیر کدام واژه « مُمال » است؟ (۰/۲۵)</p> <p>« رفتی و صد هزار دلت در دست رکیب ای جان اهل دل، که تواند ز جان ، شکیب »</p> <p>(۷) در بیت زیر واژه هایی بیابید که در گذر زمان، شکل نوشتاری آن تغییر یافته است. (۰/۲۵)</p> <p>« چو یعقوبم ار دیده گردد سپید میرم ز دیدار یوسف امید »</p> <p>(۸) نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید. (۰/۵)</p> <p>« تا عهد تو دربستم <u>عهد</u> همه بشکستم بعد از تو روا باشد <u>نقض</u> همه پیمان ها »</p> <p>(۹) در عبارت زیر ساختمان واژه های مشخص شده را بنویسید. (۰/۷۵)</p> <p>« بیشه <u>ظلمانی</u> بود و مه که به وضع <u>غم انگیزی</u> <u>ارغوانی</u> رنگ بود، ستاره را بزرگ تر می کرد »</p> <p>(۱۰) ضمایر مشخص شده وابسته ی کدام کلمات هستند؟ (۰/۵)</p> <p>الف : ای بی نشان محض، نشان از که جویمت؟ ب : گفت آگه نیستی کز سر در افتادت <u>کلاه</u> گم گشت در تو هر دو جهان، از که جویمت؟ گفت : در سر عقل باید، بی کلاهی عار نیست</p> <p>(۱۱) در مورد تفاوت حرف « و » در عبارات زیر توضیح دهید. (۰/۵)</p> <p>الف : گفتم : حالا برو سماور را روشن کن. حالا قوم و خویش ها می آیند. ب : آرام بود و چیزی نمی خواست.</p>	۷

	<p>۱۲) کدام قسمت عبارت زیر حذف شده است؟ (۰/۲۵)</p> <p>« نیکو خو بهتر هزار بار از نیکو رو »</p> <p>۱۳) در بیت زیر یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی بیابید. (۰/۵)</p> <p>« همی رنجه داری تن خویش را دو بازوی و جان بد اندیش خویش را »</p>	
<p>۵</p>	<p>قلمرو ادبی</p> <p>۱۴) نوع جناس را در ابیات زیر مشخص کنید. (۰/۵)</p> <p>الف: نگه کرد سهراب و آمدش ننگ بر آشفته و تیز اندر آمد به جنگ</p> <p>ب: عشق، شوری در نهاد ما نهاد جان ما در بوته ی سودا نهاد</p> <p>۱۵) آرایه های «ایهام، حس آمیزی، تضاد و تلمیح» را در ابیات زیر مشخص نمایید. (۱)</p> <p>الف: وجودی دارم از مهرت گدازان وجودم رفت و مهرت هم چنان هست</p> <p>ب: گوش در گفتن شیرین تو واله تا کی؟ چشم در منظر مطبوع تو حیران تا چند؟</p> <p>ج: ذکر سودای زلیخا پیش یوسف کرده اند حال سرگردانی آدم به رضوان گفته اند</p> <p>د: گفתי به غم بنشین یا از سر جان برخیز فرمان برمت جانا، بنشینم و برخیزم</p> <p>۱۶) تشبیه و استعاره را در ابیات زیر بیابید. (۰/۵)</p> <p>الف: دل ای رفیق، بر این کاروان سرای مَبند که خانه ساختن آیین کاروانی نیست</p> <p>ب: جز از جام توحید هرگز ننوشم زنی گر به تیغ ستم، گردن من</p> <p>۱۷) در ابیات زیر کنایه ها را بیابید و مفهوم هر یک را بنویسید. (۱)</p> <p>الف: گشانی بخندید و خیره بماند عنان را گران کرد و او را بخواند</p> <p>ب: چو سهراب شیراوژن او را بدید بخندید و لب را به دندان گزید</p> <p>۱۸) بیت زیر را که مطلع یکی از غزل های سعدی است، تا چهار بیت ادامه دهید. (۲)</p> <p>« وقتی دل سودایی می رفت به بستان ها بی خویشتم کردی بوی گل و ریحان ها »</p>	<p>ب</p>
<p>۸</p>	<p>قلمرو فکری</p> <p>۱۹) معنی و مفهوم ابیات زیر را به نثر امروزی بنویسید. (گزارش و تحلیل)</p> <p>الف: چون بگشایم ز سر مو شِکن ماه ببیند رخ خود را به من (۰/۵)</p> <p>ب: که هم رزم، جُستی هم افسون و رنگ نیامد ز کار تو بر دوده ننگ (۰/۵)</p> <p>پ: هر که با پولاد بازو، پنجه کرد ساعد مسکین خود را رنجه کرد (۰/۵)</p> <p>ت: کار پاکان را قیاس از خود مگیر گر چه باشد در نبشتن، شیر و شیر (۰/۵)</p> <p>ث: تو قلب سپه را به آیین بدار من اکنون پیاده، کنم کارزار (۰/۵)</p> <p>ج: ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن تأثیر اختران شما نیز بگذرد (۰/۷۵)</p> <p>چ: چون بسی ابلیس آدم روی هست پس به هر دستی نشاید داد دست (۰/۷۵)</p> <p>۲۰) در بیت « آمد آورد پیش خیر فراز گفت: گوهر به گوهر آمد باز»، مقصود از گوهر اول و دوم چیست؟ (۰/۵)</p> <p>۲۱) چرا رستم از رُهام بر آشفته؟ (۰/۵)</p> <p>۲۲) مفهوم تمثیلی این مصراع « خورد گاو نادان ز پهلوی خویش » چیست؟ (۰/۵)</p> <p>۲۳) مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید. (۰/۵)</p> <p>« هر دو گون زنبور خوردند از محل لیک شد زان نیش و زین دیگر عسل</p>	<p>پ</p>

	<p>هر دو گون آهو گیا خوردند و آب زین یکی سرگین شد و زان مُشک ناب « (۲۴) مفهوم کنایی مصراع دوم بیت زیر را بنویسید. (۰/۵) « ریش برمی کند و می گفت ای دریغ کافتاب نعمتم شد زیر میغ » (۲۵) با توجه به ابیات زیر، پرسش ها را پاسخ دهید. « یکی تیر زد بر بر اسپ اوی که اسپ اندر آمد ز بالا به روی بخندید رستم، به آواز گفت که بنشین به پیش گرنامه جفت سزد گر بداری، سرش در کنار زمانی بر آسایی از کارزار ... » الف : مفهوم مصرع دوم بیت نخست چیست؟ (۰/۵) ب : کدام بیت لحن طنز آمیز دارد؟ (۰/۲۵) پ : منظور از « گرنامه جفت » چیست؟ (۰/۲۵) ت : مفهوم مصرع آخر چیست؟ (۰/۵)</p>
۲۰	جمع نمره موفق باشید.

زُرُز باقای : « ادبیات یا همه چیز است یا هیچ چیز ... ! »

انتشار دهنده ی این نمونه سوال سایت قهار است

« پاسخنامه »

۱) الف : سرنیزه - ب : رها، آزاد - ج : فرورفتگی اندام - د : سرشت .

۲) الف : نابود کرد - ب : خاموش کرد .

۳) الف : خار - ب : غالب

۴) غرابت : قرابت - ذمائم : ضمایم - فراق : فراغ - ذلت : زلت .

۵) الف : استوار - ب : یادگار .

۶) رکیب : رکاب .

۷) سپید : سفید.

۸) عهد : مفعول - نقض : نهاد -

۹) ظلمانی : مشتق - غم انگیز : مرکب - ارغوانی رنگ : مشتق - مرکب .

۱۰) الف : وابسته ی نشان (نشان تو) - ب : وابسته ی سر (سر تو) .

۱۱) الف : واو عطف (بین دو کلمه می آید) - ب : واو ربط (بین دو جمله مستقل می آید)

۱۲) فعل است حذف شده است.

۱۳) ترکیب اضافی : تن خویش - ترکیب وصفی : دو بازو . جان بد اندیش .

۱۴) الف : جناس ناقص : ننگ و جنگ - ب : جناس تام : نهاد (سرشت) و نهاد (قرار داد) .

۱۵) الف : ایهام : « مهر » - ب : حس آمیزی « گفتن شیرین » - ج : تلمیح به داستان یوسف و ذلیخا - د : تضاد : بنشینم و

برخیزم.

۱۶) الف : استعاره : کاروان سرا - ب : تشبیه : جام توحید، تیغ ستم .

۱۷) الف : عنان را گران کردن : متوقف کردن اسب - ب : لب را به دندان گزیدن : تعجب کردن و حسرت خوردن .

۱۸) شعر حفظی . مراجعه به صفحه ۵۸ کتاب درسی.

۱۹) الف : وقتی صاف و زلال و بی موج « مو » هستم، تصویر زیبای ماه در من نمایان می شود.

ب : هم دلیرانه جنگیدی و هم تدبیر در نبرد داشتی و این رفتار تو موجب شرمساری خاندان نخواهد بود.

پ : هر کسی با افراد قوی تر از خود مبارزه می کند شکست خواهد خورد و زحمت و رنج خود را بیشتر می کند.

ت : رفتار انسان های پاک را با خود مقایسه نکن. اگرچه ظاهری شبیه به تو داشته باشند.

ث : رستم به طوس گفت : تو در مرکز سپاه بمان و نظم آن را حفظ کن تا من روش پیاده جنگیدن را نشان دهم.

ج : ای کسی که به بخت و اقبال خودت می نازی، بدان که یک روز، ستاره بخت تو هم خاموش می شود.

چ : از آنجا که به ظاهر افراد نمی شود اعتماد کرد، پس با هر کسی نباید زود دوست شد.

(۲۰) گوهر اول : مروارید - گوهر دوم : خیر .

(۲۱) چون رهام در جنگ با اشکبوس به راحتی تن به شکست داد و پا به فرار گذاشت. بنابراین رستم به طوس می گوید : که

رهام اهل شراب و بزم است و مرد جنگ و دلیری نیست .

(۲۲) انسان ها، چوب نادانی و حماقت خود را خواهند خورد . از ماست که بر ماست .

(۲۳) منظور ظرفیت و شایستگی افراد است ... همه از یک سرچشمه فیض و سود می برند اما هر کسی لیاقت انسان کامل شدن

را ندارد.

(۲۴) از دست رفتن نعمت ها و فرصت ها . (با مرگ طوطی)

(۲۵) الف : اسپ، کشته شد - ب : بیت دوم - ج : اسپ - د : دست از جنگ کشیدن .